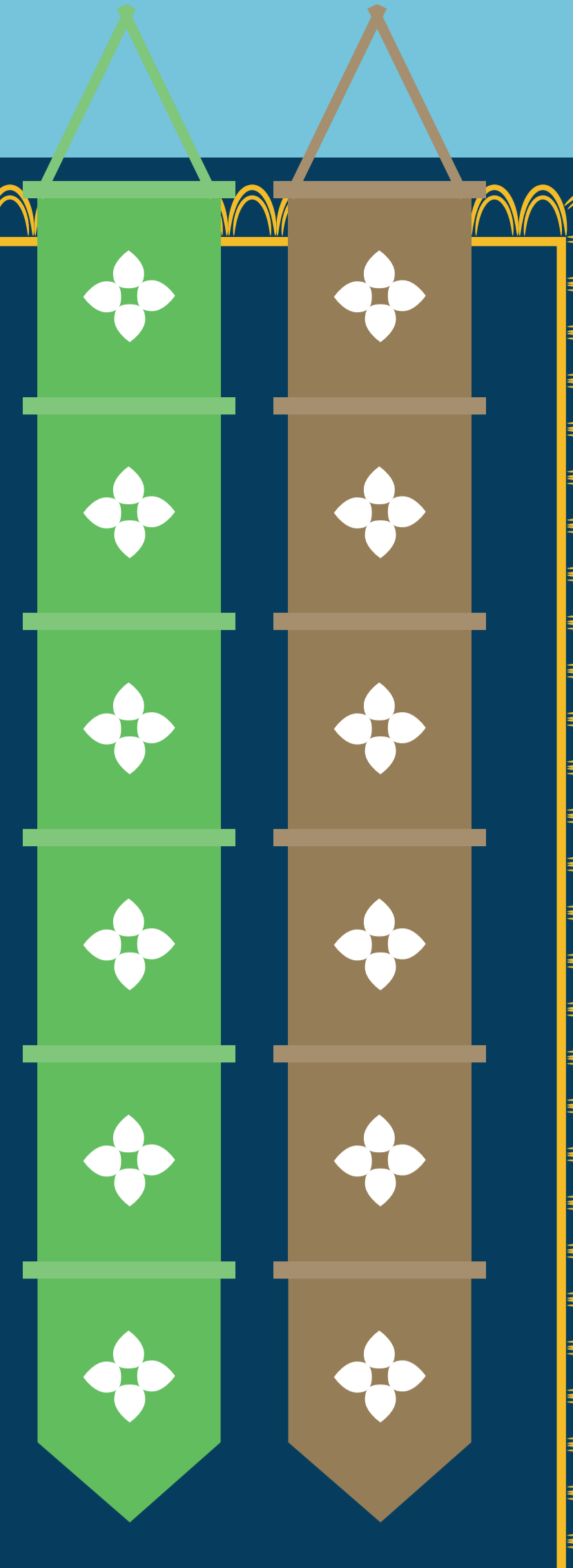

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ ชาติพันธุ์อันหลากหลาย
ก่อให้เกิดการรับเอาและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม
จนเกิดเป็น**เอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น**ส่งผลให้ประเทศไทย
อุดมไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากมาย

เรียนรู้ชุมชน ท่องเที่ยวยวสุขใจ

◆ **เรียนรู้วัฒนธรรม 4 ชนเผ่า**
ชุมชนโป่งน้ำร้อน อ.ดอยส่าง จ.เชียงราย

เสียงไก่ขันพร้อมตะวันแรก เสมือนภาพงดงามที่ใคร ๆ ก็เฝ้ารอเมื่อมาเยือนบ้านโป่งน้ำร้อน ด้วยอากาศเย็นสบาย รยาล้อมไปด้วยป่าเขียวขจี และอีกหนึ่งความโดดเด่นของที่นี่ คือ เป็นแหล่งศึกษาวัฒนธรรมของชาวชุมชนที่หลากหลายถึง 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ คนเมือง (ชาวไทยวน) ชาวอาข่า ชาวจีนยูนนาน และชาวลีซอ ซึ่งใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างผสมกลมกลืน เป็นสิ่สันและประสบการณ์ที่น้อยครั้งผู้มาเยือนจะได้สัมผัส และเรียนรู้อย่างครบรสในชุมชนเดียว

◆ **ชุมชนต้นแบบการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์รางวัลระดับโลก**
ชุมชนปงสนุก อ.เมือง จ.ลำปาง

ผลจากการร่วมมือกันฟื้นฟูประวัติศาสตร์ของชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ด้วยกระบวนการบูรณะ “วิหารพระเจ้าพันองค์” จนเป็นที่ประจักษ์และนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์ของชุมชน ทำให้ได้รับรางวัล Award of Merit ด้านการอนุรักษ์มรดกทางด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ตามโครงการ 2008 Asia-Pacific Heritage Award for Cultural Heritage Conservation จากองค์การ UNESCO ส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จักในฐานะต้นแบบของการอนุรักษ์ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ในปัจจุบันทั้งเป็นที่ตั้งแห่งศึกษาดูงานและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชาติ

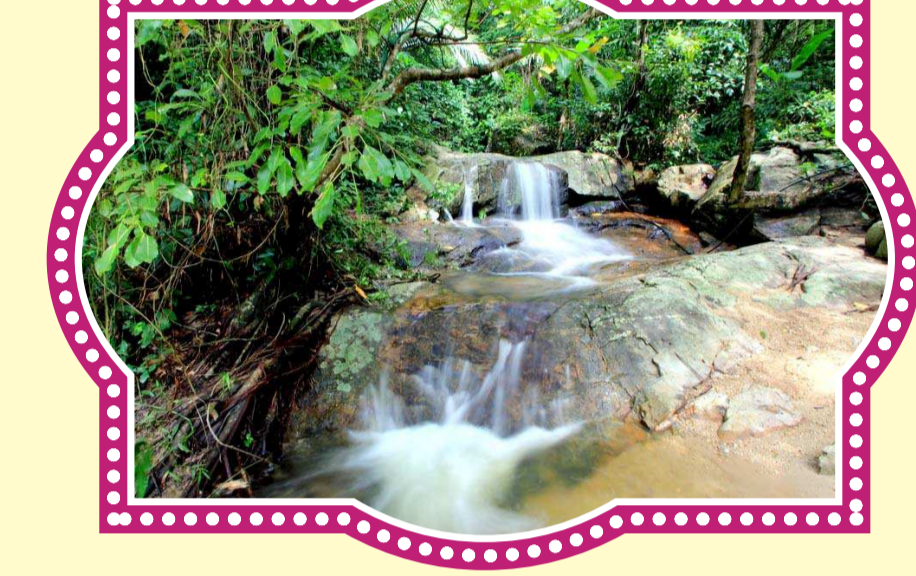
◆ **เยือนปอดใหญ่ใกล้กรุง**
ชุมชนบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

เมื่อเอ่ยถึงชุมชนบางน้ำผึ้ง ภาพของตลาดน้ำที่เต็มไปด้วยอาหารคาวหวานแสนอร่อย ราคามิตรภาพ ในบรรยากาศที่ร่มรื่นเขียวขจีก็ผุดขึ้นมาทันที ประกอบกับการเดินทางจากกรุงเทพฯ เพียง 30 นาที จึงทำให้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันชุมชนบางน้ำผึ้งเป็นแหล่งกระจายรายได้ และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มาเยือนกับชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ้าใครอยากทำความรู้จักกับบางน้ำผึ้งให้มากยิ่งขึ้น ที่นี่ก็มีบริการโฮมสเตย์บ้านทรงไทยอายุกว่า 200 ปีที่รอการต้อนรับ

◆ **ผจญภัยในป่าใหญ่**
ชุมชนหนองแม่เฒ่า อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์

ผู้ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ยังรักษาความสมบูรณ์ไว้อย่างกลมกลืนกับวิถีชีวิต มีควรรพลาตชุมชนหนองแม่เฒ่าแห่งนี้ เพราะที่นี่ได้เลือกวิถีการอยู่ร่วมกันของคนกับป่า แต่สอดรับวิถีการผจญภัยของคนรุ่นใหม่ไว้ได้อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็น การพายเรือ ล่องแก่ง ชมผีเสื้อหลากสายพันธุ์ และแมงกระพรุนน้ำจืด ที่เป็นตัวชี้วัดถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

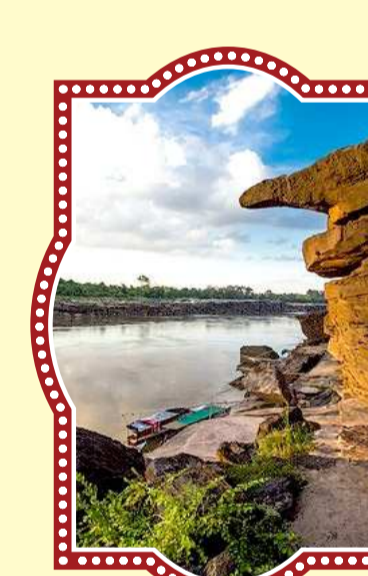
◆ **ภูมิปัญญาไทยในสวนผลไม้**
ชุมชนเขายายดา อ.เมือง จ.ระยอง

จังหวัดระยองเป็นแหล่งปลูกผลไม้เลิศรส ไม่ว่าจะเป็นทุเรียน มังคุด ลองกอง สละ ฯลฯ ด้วยความเป็นเมืองเกษตรกรรมที่ทำงานกันมายาวนาน ชุมชนเขายายดาจึงร่วมกันรื้อฟื้นภูมิปัญญาการจัดการสวนผลไม้กลับมาใช้อีกครั้ง ทำให้ลดต้นทุนการผลิต เรื่องปุ๋ยและยาฆ่าแมลง อีกทั้งเสริมสร้างสุขภาพชาวสวนผลไม้ให้แข็งแรงและมีการรวมตัวกันจัดแต่งสวนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว โดยจะเปิดให้เข้าชม ชิม ซื้อมผลไม้ในช่วงเดือนเมษายน ถึงกันยายนของทุกปี

◆ **ทุ่งกุลา มีมากกว่าข้าวหอมมะลิ**
ชุมชนกุลาสิงห์ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

ชุมชนกุลาสิงห์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ “ทุ่งกุลา” ซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิแหล่งใหญ่ของประเทศ นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับวิถีท่องเที่ยวท่องเที่ยวอารยธรรมโบราณที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ต่อเนื่องมาถึงสมัยวัฒนธรรมเขมร และสมัยวัฒนธรรมไทยลาว เช่น กู่กาสิงห์ กู่โนนวิจ กู่โนนระฆัง ที่ตั้งอยู่ในชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถเรียนรู้ฐานกิจกรรมจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้อีกด้วย ฐานโบราณสถานขอม ฐานผ้าไหมพื้นบ้าน ฐานสวนเกษตรแบบพอเพียง ฐานพิพิธภัณฑ์มรดกภูมิปัญญา ฐานวรรณกรรมชาวบ้าน และฐานการฟื้นฟูการตัดลายกระดาษพื้นบ้าน

◆ **ชุมชนผาชัน**
อ.โพธิ์ไทร จ.อุบลราชธานี

บ้านผาชัน ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำโขง มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ซึ่งแต่เดิมเคยมีปัญหาเรื่องการจัดการน้ำที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ จนเมื่อชาวบ้านได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทำให้เกิดนวัตกรรมจัดการน้ำด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านที่เรียกว่า “แอร์แวน” ซึ่งช่วยแก้ปัญหาก็แล้ว และได้รับพระราชทานรางวัลชนะเลิศจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จากการบริหารจัดการน้ำชุมชน และเมื่อชาวบ้านมีน้ำพอใช้ จึงมีการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยฐานทรัพยากรที่มากมายไปด้วยประติมากรรมธรรมชาติ ทั้งโขดหิน หาดทราย

◆ **เข้าใจวิถีมุสลิม**
ชุมชนบ่อเจ็ดลูก อ.ละงู จ.สตูล

ชาวมุสลิมชุมชนบ่อเจ็ดลูก ได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชาวมุสลิมไว้ได้อย่างลงตัว นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิต เช่น วันฮารีรายอ, ธรรมเนียมการเข้าสุนัต, กิจกรรมชกกลากเรือ เป็นต้น ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีทั้งทางบก และทางทะเล เช่น โบราณสถานบ่อเจ็ดลูก เข้าช้าง หรือเขาซึ่ม (ขมิ้น) ถ้ำลอดเสื่อสิ้นลาย ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล ชมปะการัง 7 สี ได้ด้วยตาเปล่า นอกจากนี้ยังมีอ่าวต่าง ๆ ที่สามารถตั้งแคมป์พักผ่อนได้ เช่น อ่าวโละกะระ อ่าวหินงาม ฯลฯ ที่สำคัญรายได้จากการท่องเที่ยวยังได้รับการแบ่งปันในกลุ่ม และจัดสรรรายได้บางส่วนเพื่อกิจการสาธารณกุศลในชุมชนอีกด้วย

เรียบเรียงข้อมูลจาก
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) www.trf.or.th

บัตรสมาชิก “สุขใจ ไทยแลนด์”
58-04 / No. 10

ผลิตโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)